

Svenska kyrkans opposition

Det har sagts att den opposition som finns inom svenska kyrkan mot de förändringar som genomförts under de senaste ca 60 åren är ofarlig, eftersom den är så splittrad. De grupper av olika storlek som ställer sig kritiska till förändringarna har dock samma invändningar och är i stort eniga i lära och tro. Ändå framförs inte någon samlad kritik utan var och en sköter sitt. Splittringen består alltså i oföretagsamhet och osäkerhet om hur man skall agera eller om man alls skall agera utan vara nöjd med att leva i sitt eget. Efter biskop Bertil Gärtner som i sin ledande ställning och som person kunde samla människor från olika grupper har ingen vågat axla en liknande roll.

Den kyrkopolitik som tillämpas av de dominerande i kyrkan har gått ut på att marginalisera, för att inte säga stoppa, alla som inte har velat följa sig i de beslut som kyrkans ledning har tagit. Vad det gäller är plågsamt känt i de olika motståndsgrupperna men kanske inte för folk i allmänhet. Kyrkans förklaring till förändringarna går ut på att de har vidtagits av rättvis och jämlikhets skull något som torde ha varit lätt att förklara för folket. I korthet kan det viktigaste nämnas här.

Prästämbeets öppnande för kvinnor har steg för steg medfört att manliga kandidater som säger sig av övertygelse inte kunna dela alla prästerliga uppgifter med kvinnliga kolleger har vägrats prästvigning. Äktenskapet som ett förhållande mellan man och kvinna har fått en vidare innebörd genom att även man och man och kvinna och kvinna också kan ingå äktenskap. Blivande präster måste inte bara bejaka den nya ordningen utan också vara beredda att viga personer av samma kön. Ett tecken på att en församling är öppen för detta nya, en kärleksfull inkludering av människor som tidigare varit utestängda, är regnbågsflaggan som församlingen får efter en genomgång och intyg om HBTQ certifiering av RFSU.

Inte bara präster utan också andra anställda i kyrkan förväntas ställa sig positiva till dessa förändringar, särskilt diakonerna vilka fått en allt större delaktighet i liturgin. Andra anställda såsom musiker, pedagoger och andra med den gamla uppfattningen måste få svårigheter för att inte säga samvetsbetänkligheter inför det nya om ämbetet och äktenskapet. Vaktmästare i kyrka och på kyrkogård kan sköta sitt arbete utan att behöva ta aktiv ställning.

En stor del av folket tillhör ännu kyrkan och de kommer i kontakt med denna mest vid riter som dop, vigsel och begravning och vid sådana tillfällen är det deras anhöriga som upptar deras tankar. Om prästen är man eller kvinna blir mindre viktigt och med tiden har kvinnliga präster accepterats i likhet med att det blivit kvinnor också i alla andra yrken i samhället.

Oppositionens innehåll

I stort överensstämmer oppositionens innehåll med den som finns hos de stora kyrkorna i världen, den katolska och de ortodoxa, även om motståndarna inte alltid skulle hänvisa till dessa utan till Bibeln. I en liten informationsskrift från den katolska kyrkan kan man läsa om kvinnliga präster – *I evangelierna kan vi läsa att Jesus hade många lärjungar, både kvinnor och män. Bland dem valde han ut tolv män som fick i uppdrag att predika och på ett särskilt sätt förvalta kunskapen om honom. Vi kallar dem för apostlar och biskoparna är deras efterträdare. - - Jesus själv valde ut män för detta uppdrag, och Katolska kyrkan och de ortodoxa kyrkorna har sedan dess fortsatt att göra så och anser inte att de kan ändra något som Jesus själv beslutade om sin Kyrka.*

I samma skrift kan man också läsa om överensstämmelser vad gäller äktenskapet (mellan man och kvinna), om homosexualitet och abort.

Man brukar kalla denna för kyrkorna gemensamma tro för apostolisk tro eller klassisk kristen tro och mot denna avviker svenska kyrkans ändringar på ett markant sätt. Motståndet sammanfattas av svenska kyrkans fria Synod så – *Vi ber, i bön om den Helige Ande efter Bibelns ord på svenska kyrkans bekännelses grund, att Herren ville befria, bevara och förnya svenska kyrkan som en levande och missionerande kristen kyrka som söker den enhet Han bad om för att världen ska tro. I*

Jesu namn.

Försök har gjorts och görs att söka förmå biskoparna att viga manliga kandidater av gammal tro för dem som står kvar i denna. I England finns både biskopar och präster för de apostoliskt troende inom samma kyrka.

Av synodens programförklaring framgår att det ändå finns en svenska kyrkans bekännelse vars grund man vill stå på. Det är det centrala budskapet, evangeliet om Jesu liv och verk och tron på Honom. Detta har i sak inte ändrats, Bibeln och bekännelseskrifterna står kvar. Det är tolkningen av dessa och förkunnelsen som genomgått en förändring till att bli mera allmän och tillåten att tolka. En auktoritativ tolkning har ersatts av en mångfaldig inom vissa gränser i bibelkritikens anda. Det är tolkningen av Jesus och ifrågasättandet eller nedtoningen av absoluta utsagor om honom som har upprört allra mest. Förkunnelse och skilda slag och innehåll förekommer i kyrkan, dock kan ingen uttala en klart avvikande mening om ämbetet och äktenskapet även om man har en sådan för sin personliga del. I vilken omfattning prästerna predikar om Jesus, om synd och nåd och omvändelse till tro på honom som något nödvändigt skulle en större undersökning kunna visa.

Agerande

Under åren har präster av gammal tro minskat i antal genom naturlig avgång och att nya inte har tillåtits tillkomma. Många har också anpassat sig till det nya och det gäller inte bara präster utan också andra arbetande i kyrkan. I fråga om folk i allmänhet som står kvar som medlemmar är det för de flesta inget som behöver beröra dem. Dock finns det i alla dessa uppräknade sammanhang personer som tar kyrkans förändring på största allvar med de konsekvenser som detta medför för dem själva. Då söker de sig till annan församling men sådana blir allt färre då de kvinnliga prästerna blir allt fler och inga nya manliga tillkommer. Många säger sig ingenstans ha att gå till gudstjänst. Svenska kyrkans fria synod talar om *vettiga gudstjänster* och ger sina medlemmar hjälp att hitta *vettig präst*. Det är kyrkans lednings ansvar att lösa detta för det icke ringa antal, ofta aktiva i kyrkan, av gammal tro som är i överensstämmelse med de stora kyrkornas. Ingen antydning till någon sådan förståelse för avvikande har kunnat förmärkas, något som ju för övrigt skulle vara ett erkännande av att det finns ett annat sätt att se på kvinnan som präst.

För ett tjugotal år sedan gick människor av gammal tro samman och bildade missionsprovinsen. En biskop från Afrika som kom från den svenska missionen där, anlätades att viga en svensk till biskop, och denne viger i sin tur biskopar och präster. De har även egen teologisk utbildning. Själva ville de vara en väckelserörelse inom svenska kyrkan men i och med de egna biskopsvalen hamnade de utanför kyrkan. En risk med detta är att man inte når folket för vilka kyrkan för de flesta är en speciell känsla för det yttre, kyrkan som byggnad och kyrkogården, vilka den dominerande kyrkan helt förfogar över.

Bland övriga grupper som vill leva med kyrkans tro före förändringarna kan nämnas laestadianerna i norr vilka är delade i väst och öst (fridsförbundet). Bara öst har stannat kvar i svenska kyrkan främst beroende på att de fått en präst som de har förtroende för. Lekmannaförkunnelsen är omfattande alltsedan Laestadius tid men i övrigt står prästen för dop, konfirmation, vigsel och begravning. ELM (evangelisk luthersk mission) finns i norra Skåne i ett band från öst till väst och i Västerbotten. Kyrkliga förbundet är en gammal rörelse för biblisk tro men har blivit liten därför att den till stor del har uppgått i missionsprovinsen. Studentförsamlingarna i Uppsala och Lund (stiftelser) är ännu en tillflykt för gammaltroende i olika åldrar men förkunnelsen får inte vara utmanande mot dagens kyrka. Det nya får inte ifrågasättas.

Dagens situation präglas av anpassning eller stagnation. Anpassningen behöver inte betyda att man helt byter sida utan försöker hitta möjligheter att trots allt kunna vara kvar i kyrkan men det blir allt svårare. Stagnationen betyder att man stannar kvar och lever i sin grupp och det går bra så länge man har en *vettig präst*. Var och en som ser det i ett vidare sammanhang och tänker på hela kyrkan och folket och det nya som avfall från kristen tro upplever allvaret och kanske kallelsen att våga göra något. Med smärre avvikelser oss emellan är vi ett i tron och behöver be om någon som visar

oss detta och leder oss att våga tala allvar för folk om kristen tro.

Jonas Falck